

MÜZİK ÖĞRETMEN ADAYLARININ İDEAL MÜZİK ÖĞRETMENİ ALGILARININ İNCELENMESİ

Nurtuğ BARIŞERI AHMETHAN

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Konya,
nurtug@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0002-7494-8182

Vahide Bahar YIĞIT

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, vahide@gmail.com

Orcid ID: 0000-0002-3993-6688

Makale Geliş Tarihi: 24.05.2017 Makale Kabul Tarihi: 31.03.2018

ÖZ

Bu araştırma, müzik öğretmen adaylarının ideallerindeki müzik öğretmenine ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma 135 müzik öğretmen adayıyla yapılmıştır. Veriler, "İdealimdeki müzik öğretmeni..... gibidir; çünkü," cümlesiyle toplanmıştır ve içerik analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Katılımcılar toplamda 76 geçerli metafor üretmişlerdir. Bu metaforlar 9 farklı kategori altında toplanmıştır. Müzik öğretmen adaylarının, ideallerindeki müzik öğretmenini çoktan aza doğru sıralandığında; sevecen ve destekleyici öğretmen, bilgi aktaran öğretmen, 'yetenekleri ortaya çıkaran ve yönlendiren öğretmen, dikkat çeken öğretmen, eğlenceli öğretmen, terapist öğretmen, motivasyonu yüksek öğretmen, otoriter öğretmen ve adaletli öğretmen olarak algıladıkları görülmüştür. Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmenine ilişkin algılarında en fazla sevecen ve destekleyici öğretmen rolü ön plana çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Metafor, Müzik öğretmeni, Müzik öğretmeni aday*

PRESERVICE MUSIC TEACHERS` PERCEPTIONS ABOUT AN IDEAL MUSIC TEACHER ABSTRACT

This research was aimed to examine teacher candidates` perceptions about an ideal music teacher. 135 preservice music teachers were chosen for the research. Data for the research were obtained by asking participants to fill in the blanks in the sentence 'ideal music teacher is like a..., because...' A content analysis of the data resulted in 76 different metaphors. These metaphors were grouped into nine different categories. The participants` perceptions about an ideal music teacher are namely, loving-supportive teacher, knowledge transmitter, talent hunter-guiding teacher, salient teacher, good sense of humour teacher, therapist teacher, highly motivated teacher, authoritarian teacher and equitable teacher. Loving-supportive teacher role was the most prominent feature in the perception of music teacher candidates about an ideal music teacher.

Keywords: *Metaphor, Music teacher, Music teacher candidates*

Giriş

Sınıftaki öğretmen ve öğrenci arasındaki etkinlik ve ilişkiler öğretimin şeklini, niteliğini ve etkililiğini belirlemektedir. Öğretmen, öğrencilerde farklı öğrenme deneyimleri kazandırması bakımından sınıftaki en önemli kişidir. Öğretmen, eğitim sistemi içindeki en önemli unsurdur. Eğitim sisteminin başarısı, temelde sistemi işletip uygulayacak olan öğretmenlerin ve diğer eğitim personelinin niteliklerine bağlıdır. Personel ve öğretmen niteliğinin üzerinde hazırlanacak olan bir eğitim modeli, o modeli işletecek yeterli hizmeti üretemez (Kavcar,1987, akt. Celal, Seyratlı, 2014: 15).

Öğretmen nitelikleri konusu, sıklıkla etkili öğretmen nitelikleriyle açıklanmaktadır (Demirel, 1999; Erden, 1998). Öğretmen niteliğini incelemek ise oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu nedenle, öğretmenin etkililiği ve etkili öğretmen kişiliğini incelerken, bulunan kültürdeki ve değerlerdeki olgularla beraber ele alınması gerekmektedir (Bela, 1969). Bu açıdan bakıldığında, günümüzde, öğretmenin toplumsal yükümlülüğü son derece yüksektir ve toplum tarafından "öğretmen" kavramına pek çok anlam yüklenmektedir. Bu anlamlardan duygusal olmayan ve öğretmenden yerine getirmeleri beklenen teknik görevler çoğunlukta olmakla beraber öğretmenlerin işlerini yaparken çok daha canlı, sıcak, sevecen gibi duygusal olan anlamlar da yüklenmektedir (Erden,1998, MEB ,2004, Akbulut, 2006). Bu durumda bir öğretmenin hem öğreten bir bilim insanı olma, hem de eğiten bir sanatçı olma yönünün olması gerekmektedir. Öğretmen anlamının zenginliğini ve önemini açığa çıkarmak için, "öğretmen" kavramının irdelemesi gerekmektedir (Çelikten, Şanal,Yeni, 2005). Öğretmen rolleri, nitelikleri, ideal öğretmen ve öğretmen kavramı üzerindeki düşüncelerin eğitim alanlarına, kültürlere, toplumlara göre farklılaştığı görülmektedir. Ancak bu mesleği yürütecek olan bireylerin bu konudaki düşünceleri önemlidir.

Yüz öğretmen adayı ile kontrol listesi kullanarak yapılan çalışmada, öğretmen adayları 'ideal öğretmeni', 'Bireysel Özellikleri' ve 'Meslekî ve Akademik Yeterlikleri' içerisinde tanımlamışlardır. Bireysel özellikler içerisinde *fiziksel* (kıyafet), *entelektüel* (anlayış), *sosyal* (saygı, liderlik, dürüstlük ve insan tabiatını anlama) ve *kişilik* (öğretmeye karşı ilgi, neşe, kendine güven ve hoşgörü) özellikleri yer almıştır. Meslekî ve akademik yeterlikleri içerisinde ise; *konu bilgisi* (esas alan, genel eğitim, bilimsel tavır), *genel öğretim yeteneği* (çocuğu anlama, çeşitli metot ve teknikleri kullanma, dersi açıklama yeteneği, konuyu zenginleştirme yeteneği, anlatım ve ifadede açıklık, dikkatli ders hazırlama, öğrencinin çevresini analiz etme ve kullanma yeteneği), *özel öğretim yeteneği* (öğrenciler arasındaki bireysel ayrılıkların analizi, öğrenci ayrılıklarına uyum), *kişisel ilişkiler* (öğrencilerle dostça ve işbirliği içinde çalışma, öğrencilere karşı ilgi duyma) ve *faliyetleri bilme ve düzenleme* (günlük programı planlama) yeterlilikleri yer almıştır. (Çetin, 2001)

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

“Öğretmen” kavramına ilişkin yapılan diğer bir çalışmada lisans eğitimine yeni başlayan 151 sınıf öğretmeni adayı ile yapılmıştır (Saban, 2004). Bu çalışmada öğretmen adaylarının yaklaşık üçte ikiye yakın bir kısmının, (%64) öğretmeni “bilginin kaynağı ve aktarıcısı”, “öğrencileri şekillendirici ve biçimlendirici” ve “öğrencileri tedavi edici” olarak algılamışlardır. Geriye kalan üçte birlik bir kısmı (%36) da öğretmenlerin “öğretirken eğlendirmesi”, “öğrencilerin bireysel gelişimlerini desteklemesi” ve “öğrencilere öğrenme sürecinde rehber olması” gerektiğini savunmaktadır. Kılıç, ve arkadaşları (2004) “model olan öğretmen’ algısını bulmak amacıyla 100 öğretmenle yaptığı görüşme sonucunda, öğretmenler kendilerini; yol gösterici, şekillendirici, üretici, yönlendirici, tamamlayıcı, birleştirici, eğitici, model olucu, aydınlatıcı olarak görmektedir.

Konuya müzik öğretmeni nitelikleri açısından bakıldığında, müzik öğretmenliği nitelikleri, birçok çalışmanın konusu haline gelmiştir. “İdeal bir müzik öğretmeni nasıl olmalıdır?” veya “Nasıl bir müzik öğretmeni?” soruları günümüze dek tartışılmaktadır (Sun 2000) Sevgi 2003). Genel öğretmen yeterliklerini içeren modellerin ve eğitim bilimsel literatürde belirlenen öğretmen niteliklerinin, müzik eğitimi alanına transferinin tek başına yeterli olmadığı görülmektedir (Kalyoncu,2004). Müzik alanının kendine özgü yapısı ve doğasının müzik öğretmeni niteliklerini belirlerken göz önünde tutulması gerekmektedir. Müzik öğretmenin mesleki nitelikleri genel olarak, müzik alan bilgisi, müziksel davranışlar, öğretme yeterlikleri ve öğretmenlik meslek bilgisiyle ilgili yeterlikleridir. Bu özelliklerin yanında “müziğe ve müzik eğitime ilişkin gerekli olan kişisel özelliklere ve yeterliklere sahip olmanın önemlidir. Özellikle, müzik öğretmenin hoşgörülü, sabırlı, açık fikirli, anlayışlı, cesaretlendirici, destekleyici, sorun çözücü, güvenilir, güler yüzlü, şakacı, yeniliklere açık bir kişilikte olması, okulda müzik eğitimi anlamında olumlu bir atmosferin yaratılmasına, ve derslerin daha verimli olmasına neden olacaktır. Bu anlamda, müzik öğretmeni nitelikleri yalnızca öğreticilik rolü ile değil onun kişisel özellikleriyle de ele alınmalıdır Akbulut (2006).

Öğretmen nitelikleri, yeterlilikleri, özellikleri, rolleri konularında genel tanımlara ve listelere sıkça rastlamak mümkündür. Ancak, önemli olan öğretmenlik mesleğini yapan veya yapacak olanların öğretmen kavramına ilişkin zihinlerindeki algılardır. Zihinsel bir olgu olarak algılanan kavramlar, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı yönlendirirler. Kavramsal sistemimizin büyük oranda metaforik olduğu düşünülürse, düşünme biçimimiz, deneyimlerimiz ve her gün yaptıklarımızın da metaforlarla ilgilidir (Lakoff ve Johnson, 1980). Metaforlar; olgu, nesne veya kavramları anlamlandırma ve aktarmada bireylerin tecrübelerinden yararlanması bakımından “tecrübelerin dilidir” (Miller, 1987). Palmquist’e (2001:24) göre metafor, iki nesne ya da kavram arasında, benzerlik ve farklılıkları kıyaslama ve birine ait deneyimi diğerine aktarma yoluyla, ilişki kurularak oluşturulan mecazi bir yapıdır. Bu yapı anlaşılması en zor ve en karmaşık

durumları, farkında olarak ya da olmayarak anlaşılır hale getirebilme potansiyeline sahiptir. Anlatımı böylesine güçlendirebilen bir söz sanatı, eğitim-öğretim ve araştırmalarda kullanılmalıdır (Levine, 2005; Geçit ve Gençler, 2011).

Buradan hareketle, “öğretmen” kavramının son zamanlarda, metaforlar yoluyla açıklanmaya çalışıldığı görülmektedir. Alan yazına genel olarak bakıldığında, öğretmenlerle ilgili yapılan metafor çalışmalarının bir kısmının genel olarak “öğretmenlik” olgusunu ele aldığı (Oxford ve arkadaşları, 1998; Saban, 2004; Ocak ve Gündüz, 2006; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006; Zhao, Coombs ve Zhou, 2009), bir kısmının ise branş öğretmenlerine yönelik olarak hazırlandığı görülmektedir (Nikitina ve Furuoka, 2008; Oğuz, 2009; Ünal ve Ünal, 2010; Afacan, 2011). Müzik eğitimi literatüründe metaforun bir veri toplama aracı olarak kullanılan çalışmalar ‘müzik’ ve ‘müzik dersi’ kavramlarına yönelik olarak yapılmıştır (Koca, 2012, Umuzdaş ve Umuzdaş, 2013; Babacan, 2014; Sözbir ve Çakmak, 2015; Aydın, 2015; Yazıcı, 2015). Ahmethan ve Yiğit (2017) yine metaphor tekniği kullanılarak 135 müzik öğretmen adayının tecrübe ettikleri müzik öğretmenlerine ilişkin algıları incelemişlerdir. Çıkan sonuçlarda, katılımcılar kendi müzik öğretmenlerini; Yönlendirici/Destekleyici, Uzman/Otorite, Sevecen/Destekleyici, ve İletişimsiz/Soğuk olarak algıladıkları görülmüştür.

Öğretmen olmak için eğitim fakültelerine gelen bireyler, öğrencilik yıllarında yapmış oldukları informal gözlemler ve farklı yapıdaki öğretmenleriyle olan iletişim ve etkileşimleri sonucunda edindikleri tecrübelerine bağlı olarak öğrenme, öğretme ve okul gibi olgular hakkında çeşitli kişisel düşünce ve tutumları beraberlerinde getirirler Saban (2004). Daha önceki araştırmada müzik öğretmen adaylarının öğrencilik sürecinde tecrübe ettikleri müzik öğretmenlerine ilişkin algıları incelenmişti (Ahmethan ve Yiğit, 2017), bu çalışmada ise müzik öğretmen adaylarının ideallerindeki müzik öğretmeni algılarını incelemek amaçlanmıştır. Öğretmenlik mesleğine başlamadan önce, müzik öğretmen adaylarının ideallerindeki müzik öğretmeni kavramını ortaya çıkarmak, hem onların olmayı hedefledikleri müzik öğretmeni profilinin anlaşılması, hem de, ideal müzik öğretmeni niteliklerinin öğretmen adayının kazanmış olduğu pedagojik bakış açısıyla değerlendirilmesi bakımından bu araştırma önemlidir.

Amaç

Müzik eğitimi alanında genelde ‘ideal müzik öğretmeni’ kavramına ilişkin bir araştırmanın bulunmaması bu çalışmanın yapılmasına motivasyon olmuştur. Özellikle, müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni kavramına ilişkin algı ve düşünceleri incelenmek istenmiştir, çünkü bu algı ve düşünceler öğretmen adaylarının ileriki meslek yaşantılarındaki öğretmenlik davranışları ve rollerine etki edeceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın genel amacı, müzik öğretmeni adaylarının ideallerindeki müzik

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

öğretmenine ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Bu genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1.Müzik öğretmeni adayları ideal müzik öğretmenlerini hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadırlar?

2.ideal müzik öğretmenine ilişkin ortaya çıkan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında gösterilebilir?

3.ideal müzik öğretmeni ile ilgili metaforlar öğretmenin en çok hangi rolünü ortaya çıkarmaktadır?

Yöntem

Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden “olgu bilim” modelinde yapılmıştır. Olgubilim, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde, bize tamamen yabancı olmayan ancak tam anlamıyla kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Alana ait kuramsal yapının incelenmesi ve araştırma problemlerinin belirlenmesiyle beraber nitel verilerin metaforlar yoluyla toplanılmasına karar verilmiştir. Sackman (1989) mecazi bir kavram veya terimin belirli bir benzerliği ifade etmek amacıyla farklı bir içeriğe uygulandığı bir dil formu olarak tanımlar (akt. Yıldırım, Şimşek, 2011:207). Morgan (1986) mecazları iki amaçla kullanmıştır; birinci amacı betimleme ikinci amacı ise bir süreci hızlandırma veya iyileştirme. Metaforların öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme olgularına ilişkin kendi, kişisel değerleri, inançlarını ve felsefelerini incelemede ve açığa çıkarmada güçlü bir zihinsel araç olarak kullanılabilir (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006). Bu çalışmada metaforların betimleyici rolü kullanılarak veriler toplanmıştır. Metaforlarla veri toplama tekniğinin, özellikle insan algılarının incelenmesi konusunda, diğer veri toplama tekniklerine göre daha avantajlı olduğu görülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitimi Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dal'ında 2015-2016 öğretim yılı bahar döneminde okuyan 1.,2.3. ve 4. sınıf toplam 135 öğrenci oluşturmaktadır. Bunların 78'i kız 57'si erkek öğrencidir. Öğrencilerden 102'si Güzel Sanatlar Lisesi mezunu, 9'u Lise, 6'sı Anadolu Lisesi, 7'si de farklı lise türlerinden mezun olmuştur. Öğrencilerin sınıflara göre dağılımı ise; 1. Sınıf 32 öğrenci, 2. Sınıf 29 öğrenci, 3. Sınıf 34 öğrenci, 4. Sınıf 40 öğrenci olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların yaş aralığı 17-32 olup yaş ortalamaları 22.5 olarak bulunmuştur.

Veri Toplama Aracı

Bireylerin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmada metaforların bir araç olarak kullanıldığı pek çok çalışma incelenmiştir (Saban, 2004, 2008, 2009; Saban ve ark., 2006; Aydın, 2010; Balcı, 2011). Birçok çalışmada katılımcılara açık uçlu cümleleri

tamamlamaları istenmiştir. (Örneğin, okul..... gibidir, çünkü.....veya Öğretmenbenzer, çünkü.....). Bu araştırmada Güzel Sanatlar Eğitimi bölümü Müzik Eğitimi anabilim dalında okuyan müzik bölümü öğrencilerinin ideal müzik öğretmenine ilişkin sahip oldukları algılarını ortaya çıkarmak için onlardan her birinin “İdeal müzik öğretmeni.... gibidir; çünkü, . . .” cümlesini tamamlanması istenmiştir. Adaylara bu ibarenin yazılı olduğu bir kağıt verilerek sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak düşüncelerini 20 dakikalık süre içerisinde dile getirmeleri istenmiştir. Gibi kelimesi, metaforun konusu ile metaforun kaynağı arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanılırken, çünkü kelimesi ile katılımcıların kendi metaforları için bir gerekçe sunmaları istenmiştir (Saban, 2009).

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi, toplanan verilerin derinlemesine analiz edilmesini gerektirir ve önceden belirgin olmayan temaların ve boyutların ortaya çıkarılmasına olanak tanır. İçerik analizinde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 1999, 162). Müzik öğretmeni adaylarının yazdıkları metaforlar analiz edilirken 1) Adlandırma 2) Tasnif etme (eleme), 3) Kategori Geliştirme 4) Geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması 5) Verileri bilgisayar ortamına aktarma aşamaları takip edilmiştir (Saban, 2004, 2008, 2009). Bu aşamalara göre, müzik öğretmeni adaylarının formlara yazdıkları metaforlar toplanarak, sınıflara göre tasnif edilmiş ve her bir forma bir numara verilmiştir. Daha sonra numaralandırılan formlardaki metaforlar ve açıklamaları bilgisayar ortamına aktararak listelenmiştir. Bu aşamada müzik öğrencileri tarafından üretilen metaforların belirgin bir şekilde ifade edilip edilmediğine bakılmıştır. Metafor var, ama açıklama yok ise ya da açıklama var, metafor yok ise bu formlar elenmiştir. Bununla beraber her metafor imgesinin kullanım amacına bakılarak, metafor ile kullanım amacı arasında bağlantı kurulmayan metaforlar da elenmiştir. Bu kriterlere göre 30 öğrencinin oluşturduğu metaforlar kapsam dışı bırakılmıştır. Ardından, müzik öğrencilerinin ideallerindeki müzik öğretmeni kavramına ilişkin oluşturduğu metaforlar açıklamalarıyla beraber tablo haline getirilerek alfabetik bir sıraya göre yazılmış ve frekans değerleri tespit edilmiştir.

105 öğrenci tarafından oluşturulan metaforlar, ideallerindeki müzik öğretmeni kavramına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından incelenmiştir. Metaforlar ve açıklamaları ilişkilendirilerek, hangi metaforun hangi kategori altında yer alacağı belirlendikten sonra ortak özelliklere göre bir kategori ifadesi tespit edilmiştir. Kategoriler oluşturulurken metaforlara göre bir gruplandırma değil, bu metaforun hangi anlamda kullanıldığının belirleyici olmasına dikkat edilerek 9 temel kategori

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

oluşturulmuştur. Daha sonra her kategoriye ait olan metaforların yüzde ve frekans hesaplamaları yapılarak tablolar şeklinde gösterilmiştir.

Bilimsel araştırmanın en önemli ölçütü ulaşılan sonuçların inandırıcı olmasıdır, yani geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması önemli bir konudur. Özellikle nitel çalışmalarda olguların ve anlamların yer alması bu konuda araştırmacıların daha dikkatli önlemler almasını gerektirmektedir. Bu araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğini sağlamak için iki temel işlem gerçekleştirilmiştir. İç geçerliliğin sağlamak için veri analiz süreci ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır, bununla birlikte elde edilen tüm veriler, bulgularda, hem nicel hem de nitel olarak bir arada verilmiştir. Böylece araştırmada izlenen yol açık hale getirilerek, diğer araştırmacıların bu süreci benzer biçimde izlenmesine olanak sağlanmıştır. İç güvenilirliği sağlamak için oluşturulan metafor tablosu ile tema ve kategoriler iki müzik eğitimcisi ile oluşturulduktan sonra, yine müzik eğitimi alanında çalışan iki uzman görüşüne sunulmuş ve sonuçlar karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994:64) formülü (Güvenirlik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı x 100) kullanılarak hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenilirlik çalışmasında %90,789 oranında (güvenirlik: 69/69+7=0,907) uzlaşma sağlanmıştır. Nitel araştırmalarda %90 ve üzeri araştırmacı ve uzman görüşü birliği sağlanıyorsa, çalışma güvenilir kabul edilmektedir. Bu aşamada görüşüne başvuru alan iki uzman müzik eğitimcisi yedi metaforu (çınar, abi-abla, kurtarıcı, gökkuşağı, şeker, cam, manken) araştırmacıdan farklı kategorileştirmiştir.

Aynı zamanda araştırmadaki metaforları belirleme ve analiz etme sürecinin ayrıntılı bir biçimde betimlenmesi ve araştırmanın bulgular kısmında müzik öğretmen adaylarının yazdığı açıklamaların doğrudan aktararak örneklendirilmesi güvenilirliği artırmak için alınan önlemlerdir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, araştırmaya katılan müzik öğrencilerinin ideal müzik öğretmeni algılarına yönelik metaforlarla ilgili elde edilen bulgular tablolarda sunulmuştur.

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeallerindeki Müzik Öğretmene İlişkin Metaforlar

Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni algılarına yönelik olarak toplam 76 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Tablo 1, araştırmaya katılan öğrenciler tarafından geliştirilen metaforlar alfabetik sıraya göre listelenerek, her bir metaforu temsil eden öğrenci sayısı (frekansı) gösterilmiştir.

Tablo1: İdeal müzik öğretmenine ilişkin metaforların alfabetik sıralaması ve frekansları

No	Metafor	(f)	No	Metafor	(f)	No	Metafor	(f)
1	Abi-abla	2	26	Dünya	1	51	Madenci	1
2	Acı profiterol	1	27	Enerji	1	52	Manken	1
3	Ağaç	3	28	Enstrüman	2	53	Matematik	1
4	Aile	1	29	Ev	2	54	Mecnun	1
5	Akarsu	1	30	Fener	1	55	Motor	1
6	Ansiklopedi	1	31	Gökkuşuğu	4	56	Nokta	1
7	Aydınlatıcı	1	32	Güneş	4	57	Numaralı gözlük	1
8	Arkadaş	6	33	Havuz	1	58	Okyanus	1
9	Astronot	1	34	Hazine	1	59	Orkestra şefi	1
10	At	2	35	Heykeltraş	1	60	Palyaço	2
11	Atatürk	1	36	Hint kumaşı	1	61	Pırlanta	1
12	Avatar	1	37	Işık	2	62	Piyano	3
13	Ay	1	38	İnşaatçı	1	63	Pusulula	2
14	Ayna	1	39	Kar kürüme aracı	1	64	Sabır küpü	1
15	Bayrak	1	40	Karınca	1	65	Soba	1
16	Bilgin	1	41	Kayıt cihazı	1	66	Sol anahtarı	1
17	Boya kutusu	1	42	Kedi	2	67	Şeker	1
18	Cam	1	43	Kitap	3	68	Şekerlik	1
19	Cep telefonu	1	44	Komutan	2	69	Tablo	1
20	Cevher	1	45	Koşu bandı	1	70	Televizyon	1
21	Çeşme	1	46	Köpek	1	71	Terazi	3
22	Çınar	1	47	Kurtarıcı	1	72	Ufuk	1
23	Çikolata	1	48	Legonun eksik parçası	1	73	Usta nişancı	1
24	Çivi	1	49	Lider	1	74	Yemek	1
25	Destek	1	50	Lunapark	1	75	Yetenek avcısı	1
						76	Yıldız	2
TOPLAM							105	

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeallerindeki Müzik Öğretmenine İlişkin Metaforların Kategorileri

Müzik öğretmen adaylarının ideallerindeki müzik öğretmenine ilişkin sahip oldukları metaforlar Tablo 2. de dokuz kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler

Tablo 2: *İdeal müzik öğretmenine ilişkin kategorilerin metafor sayısı ve öğrenci sayısı*

Kategoriler	Metaforlar	Öğrenci (f)	Metafor Sayısı
Sevecen ve Destekleyici	Abi-abla (2), Aydınlatıcı, Ayna, Arkadaş (6), Çınar, Çikolata, Destek, Ev (2), Güneş(3), Hint kumaşı, Işık (2), Kedi (2), Köpek, Logonun eksik parçası, Mecnun, Sabır küpü, Soba, Şeker, Şekerlik, Yemek	31	20
Bilgi aktaran	Ağaç (3), Atatürk, Avatar, Akarsu, Ansiklopedi, Bilgin, Cam, Cep telefonu, Cevher, Çeşme, Dünya, Havuz, Hazine, Kayıt cihazı, Kitap (3), Matematik, Okyanus, Pırlanta, Pişano (3)	25	19
Yetenekleri ortaya çıkararak- yönlendirici	Çivi, Enstrüman(2), Fener, Gökkuşluğu, Güneş, Heykeltraş, İnşaatçı, Kar küreme aracı, Kurtarıcı, Lider, Madenci, Nokta, Numaralı gözlük, Pusula (2), Sol anahtarı, Televizyon, Ufuk, Usta nişancı, Yetenek avcısı	20	19
Dikkat çeken	At(2), Bayrak, Boya kutusu, Gökkuşluğu (3), Manken, Orkestra şefi, Tablo, Yıldız (2)	12	8
Eğlenceli	Enerji, Lunapark, Palyaço (2)	4	3
Terapist	Aile, Astronot, Ay	3	3
Motivasyonu yüksek	Karınca, Koşu bandı, Motor	3	3
Otoriter	Acı profeterol, Komutan (2)	3	2
Adaletli	Terazi(3)	3	1
TOPLAM		105	76

Kategori 1, Sevecen ve Destekleyici Öğretmen

Bu kategoriyi toplamda 31 katılımcı ve 20 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor, arkadaş (f=6), abi-abla (f=2), ev (f=2), kedi (f=2) olarak tespit edilmiştir. Aşağıda, 'Sevecen ve destekleyici öğretmen' kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

"İdeal müzik öğretmeni Hint kumaşı gibi olmalıdır çünkü, içindeki, yüzündeki, gülüşündeki o eşi benzeri bulunmayan sevgisiyle öğrencisini hayata hazırlayandır".

"İdeal müzik öğretmeni arkadaş gibi olmalıdır çünkü, fazla ciddiyetin gereksiz ve yıkıcı olduğunu düşünüyorum derste arkadaş gibi davranmak öğrencilerin de derse olan sevgisini ve merakını artırır".

"İdeal müzik öğretmeni arkadaş gibi olmalıdır çünkü, müzik dersleri öğrencinin kafasını dinlediği kendi yeteneğini keşfettiği bir derstir, karşısındaki öğretmen ne kadar dostça arkadaşça yaklaşırsa, öğrenciler de o kadar özgüvenli olur".

"İdeal müzik öğretmeni abi-abla gibi olmalıdır çünkü, ders harici konularda da yardımcı olmalıdır, Öğrencilere yaklaşımı samimi ve içten olmalıdır".

"İdeal müzik öğretmeni kedi gibi olmalıdır çünkü, anlayışlı olmalı, asla asabi olmamalı. Öğrenciyi anlamalı, değer vermeli, yeri geldiğinde kendini öğrencilerin yerine koyabilmeli. Aileden bir birey gibi olmalı, saygı göstermeli.

"İdeal müzik öğretmeni soba gibi olmalıdır çünkü, sarıp sarmalamalı, sıcak olmalı samimi rehber olmalıdır".

Kategori 2, Bilgi Aktaran Öğretmen

Bu kategoriyi toplamda 25 katılımcı ve 19 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor ağaç (f=3), kitap (f=3), piyano(f=3) olarak tespit edilmiştir. Bu kategoride bulunan metaforlara ilişkin katılımcı ifadelerine aşağıda yer verilmiştir. Aşağıda, 'Bilgi aktaran öğretmen' kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

"İdeal müzik öğretmeni ağaç gibi olmalı, çünkü ağaç meyveleriyle, gölgesiyle, oksijeniyle bir çok insana fayda sağlar. Müzik öğretmenlerinin de sayısız öğrencileri vardır ve kendi bildiği bilgileri bir sürü öğrenciye aktarmakla görevlidir".

"İdeal müzik öğretmeni bilgin olmalı ki çünkü, öğrenciler net bir şekilde doğru bilgiyi aktarın".

"İdeal müzik öğretmeni akarsu olmalı çünkü, devamlı bilgi akımı sağlamalı".

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

“İdeal müzik öğretmeni cam gibi olmalı çünkü, öğrenciye, sade anlaşılabilir, bir bilgiyle karmaşadan uzak aktarılmalıdır. Bakıldığı zaman anlatılmak istenen cam gibi ilk bakıldığı anda anlaşılmalı, öğrenciye aktarılmalıdır”.

“İdeal müzik öğretmeni dünya gibi olmalı çünkü, geniş kitlelere hitap edebilecek kadar bilgili, her bilgiye açık olacak kadar evrensel olmalıdır”.

“İdeal müzik öğretmeni okyanus gibi olmalı çünkü, her bir damla yeni bir bilgidir. Müziğin asla bitmeyeceğini ve her gün yeni bir müzik bestesi ortaya çıkıyor ve her müzikten öğrenebileceğim şeyler var. Bu bilgiler birike birike büyür ve bilgi okyanusuna dönüşür”.

Kategori 3, Yetenekleri Ortaya Çıkaran ve Yönlendirici Öğretmen

Bu kategoriyi toplamda 20 katılımcı ve 19 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor, enstrüman (f=2) olup, geri kalan 17 metaforu öğrenciler birer kez kullanmıştır. Aşağıda, ‘yetenekleri ortaya çıkarıcı ve yönlendiren’ öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

“İdeal müzik öğretmeni hetkeltraş gibi olmalıdır çünkü, el değmemiş bir maddeden (öğrenci) müthiş bir eser çıkarır.”

“İdeal müzik öğretmeni numaralı gözlük gibi olmalıdır, çünkü, çocukta her yeteneği netleştirmeli. Çocuğa kendisi hakkında bakış açısı kazandırabilmelidir. Yetenekleri ortaya çıkartacak özene, kabiliyete sahip olmalı.

“İdeal müzik öğretmeni yetenek avcısı gibi olmalıdır çünkü, farkedilmeyen yetenekleri açığa çıkarmak müzik öğretmenin işidir.

“İdeal müzik öğretmeni fener gibi olmalıdır çünkü, her açıdan kendisine güvenebileceğimi ve yol gösterici bir birey olması gerektiği için”.

“İdeal müzik öğretmeni kurtarıcı gibi olmalıdır çünkü, sanatı, öğrencilere aşılmalı ve öğrencilerini sanata yönlendirmelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni pusula gibi olmalıdır çünkü, tam anlamıyla bir öğrencinin hayatını doğru yerlere çekerek, müziği sevdirek, yönlendirmelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni sol anahtarı gibi olmalıdır çünkü, yön belirleyici ve öğrencinin müziğe nasıl bir anlam yükleyeceğini nasıl bir yön çizeceğini göstermeli. Müziğin disiplini ve armonisini hayatına işleyebilmeli”.

“İdeal müzik öğretmeni usta nişancı gibi olmalıdır çünkü, hedefi doğru görmeli ve ona göre öğrenciyi yönlendirmelidir”.

Kategori 4, Dikkat Çeken Öğretmen

Bu kategoriye toplamda 12 katılımcı ve 8 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından en sık kullanılan metafor, gökkuşağı (f=3), at (f=2) ve yıldız (f=2) olarak belirlenmiştir. Geri kalan 5 metafor yalnızca bir öğrenci tarafından üretilmiştir. Aşağıda, 'Dikkat çekebilen' öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

"İdeal müzik öğretmeni at gibi olmalıdır çünkü, atlar asil hayvanlardır. Farkını belli eder. Müzik öğretmeni de farkını ortaya koymalıdır. Sanatsal, sanatçı kişiliğini ortaya koymalıdır. Davranışı olsun, konuşması olsun, giyim tarzı olsun öteki insanlardan biraz daha farklı olmalıdır".

"İdeal müzik öğretmeni gökkuşağı gibi olmalıdır çünkü, müzik öğretmenleri renkli ve farklı kişiliklerdir. Onlar birer sanatçıdır. Gerek giyim tarzları gerekse yaptığı işle ortamda fark edilmemesi mümkün değildir".

"İdeal müzik öğretmeni yıldız gibi olmalıdır çünkü, uzaktan bakınca görkemli olup yakınına gelince göz kamaştırıp, parlak olmalıdır. "Yıldız" gibi herkesin içinde kendini belli etmeli; karanlığa gece lambası olup ışık saçmalıdır".

"İdeal müzik öğretmeni manken gibi olmalıdır çünkü, dikkatleri üstüne çekmelidir".

"İdeal müzik öğretmeni tablo gibi olmalıdır çünkü, sanatını gösterip öğrencinin dikkatini çekebilmelidir. Özenilecek kişi olabilmelidir. Yeteneklerini, icrasını öğrencisine gösterip yansıtabilmelidir. Her yönden özel, biricik olmalıdır. Diğer öğretmenlerden farkını öğrenciler hissedebilmelidir".

"İdeal müzik öğretmeni orkestra şefi gibi olmalıdır çünkü, herkesin gözünün onda olması o olmadan bir şeyler eksik oluyormuş gibidir".

Kategori 5, Terapist Öğretmen

Bu kategoriye yalnızca 3 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından kullanılan metaforlar aile, asrtonot, ay olarak belirlenmiştir. Aşağıda, 'Terapist' öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

"İdeal müzik öğretmeni aile gibi olmalıdır çünkü, öğrencime ailesi kadar yakın olmak isterim. Bir öğretmen olarak ona psikolojik olarak da yardımcı olmak isterim".

"İdeal müzik öğretmeni astronot gibi olmalıdır çünkü, öğrencilerini bir ders saati için bile olsa yaşadığı zamandan ve yerden uzaklaştırıp, ruhen zamanın ve yer çekimi kavramının bulunmadığı başka bir gezegene götürmesidir".

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

“İdeal müzik öğretmeni ay gibi olmalıdır çünkü, zaten soyut olan bir dersi sevdirmek için pozitif olmalıdır. Zevkli olması, çocukların dersi de zevkli geçirmesini sağlar. Dersin keyifli geçmesini sağlar. İnsanın rahatlamasına yardımcı olacak bir ders alabilmesi için kişilerin rahatlamasını sağlar”.

Kategori 6, Motivasyonu Yüksek Öğretmen

Bu kategoriyi yalnızca 3 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar tarafından kullanılan metaforlar karınca, koşu bandı, motor olarak belirlenmiştir. Aşağıda, ‘Motivasyonu yüksek’ öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

“İdeal müzik öğretmeni karınca gibi olmalıdır çünkü, hep çalışarak karşısına gelecek öğrencilere çalıştığı öğrettiği her şeyi öğretebilmelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni koşu bandı gibi olmalıdır çünkü, yavaş yavaş yürüyüp hızlanıp koşmaya başlıyor”.

“İdeal müzik öğretmeni motor gibi olmalıdır çünkü, teknolojik, hızlı, düzen içinde olması, koordinasyonlu, sistematik, pratik, randumana uyumlu olmalı, ekonomik düzeyde yüksek performans uygulaması”.

Kategori 7, Otoriter Öğretmen

Bu kategoriyi yalnızca 3 katılımcı ve 2 metafor temsil etmektedir. Komutan (f=2) ve acı profiterole yalnız bir öğrenci tarafından üretilmiştir. Aşağıda, ‘Otoriter’ öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

“İdeal müzik öğretmeni acı profiterol gibi olmalıdır çünkü, disiplini sağlaması için belki biraz sert yaklaşabilir. Ama güler yüzüyle her şeyi toplayabilmelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni komutan gibi olmalıdır çünkü, idealist, ilgili ve disiplinli olmalıdır. Askerlerinin neyi yapıp yapmayacağını bilmeli ve yönlendirmelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni komutan gibi olmalıdır çünkü, bir çok öğrenciyi bütünüyle geliştirebilir, güçlendirebilir ne konuda olursa olsun yaşamını etkileyen kazanımlar kazandırabilir. Disiplini söyleyip saygı duyulan ihtiyaç duyulan kişi olmalıdır. Birçok kişiyi aynı anda yönetip ahengi sağlayan biri olmalıdır”.

Kategori 8, Eğlenceli Öğretmen

Bu kategoriyi yalnızca 4 katılımcı ve 3 metafor temsil etmektedir. Palyaço (f=2) ve lunapark yalnız bir öğrenci tarafından üretilmiştir. Aşağıda, ‘Eğlenceli’ öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin

örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

“İdeal müzik öğretmeni lunapark gibi olmalıdır çünkü, müziğin eğlenceli bir şekilde öğretilip uygulanırsa daha çok sevileceğini düşünüyorum. Bunun için müzik öğretmeni eğlenceli, dolu dolu olmalıdır”.

“İdeal müzik öğretmeni lunapark gibi olmalıdır çünkü, neşeli, eğlenceli, cana yakın, araştırmacı ve öğretici”

“İdeal müzik öğretmeni lunapark gibi olmalıdır çünkü, dikkat çekmeden dersi verimli hale getiremez. Bu da hem öğrenci için hem de öğretmen için sıkıntı ve çekilmez bir durumu ortadan kaldırır”.

“İdeal müzik öğretmeni enerji gibi olmalıdır çünkü, müzik duygularla yapılan bir şeydir. Eğlenceli ve enerjik olmalıdır çünkü çevresindekiler de etkilenmelidir”.

Kategori 9, Adaletli Öğretmen

Bu kategoriye yalnızca 3 katılımcı ve 1 metafor temsil etmektedir. Terazi (f=3) bu kategoride kullanılan tek metafordur. Aşağıda, ‘Adaletli’ öğretmen kategorisini temsil eden metaforların öğrenciler tarafından tanımlanmalarına ilişkin örnekler yer almaktadır. Verilen örneklerde, öğretmen adaylarının kendi cümleleri ve ifadeleri değiştirilmeden aktarılmaktadır.

“İdeal müzik öğretmeni terazi gibi olmalıdır çünkü, öğrencilerini birbirinden ayırmayan kıyassız”

“İdeal müzik öğretmeni terazi gibi olmalıdır çünkü, bütün öğrencilere aynı değeri vermelidir”.

“İdeal müzik öğretmeni terazigibi olmalıdır çünkü, gerek güzel sanatlar lisesinde gerek üniversitede değerlendirme konusunda kim olursa olsun eşit davranılmadığından dolayı böyle bir şey düşündüm. Öğrencileri sürekli takip gerekir. Zamanla bu düşünce değişebilir”.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Müzik öğretmeni adaylarının, öğretmenlik kavramına ilişkin, kendi öğrencilik yaşantılarından günümüze kadar biriktirmiş oldukları düşünceler, imajlar, değerler ve bunlara ilişkin yükledikleri anlamlar, onların öğretmenlik kimliklerinin oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Bu düşünceden yola çıkarak yapılan araştırmada, 105 müzik öğretmeni adayının ‘ideal müzik öğretmeni’ kavramı 76 metaforik imge ile dokuz kategori altında altına gruplanmıştır. Kategoriler sırasıyla çoktan aza doğru, ‘sevecen ve destekleyici’, ‘yetenekleri ortaya çıkaran ve yönlendiren’, ‘bilgi aktarıcı’, ‘dikkat çekici’, ‘terapist’, ‘motivasyonu yüksek’, ‘otoriter’, ‘eğlenceli’ ve ‘adaletli’ olarak ortaya çıkmıştır. Ancak, ‘ideal öğretmen’ kavramının bir bütün olarak açıklanabilmesi için daha

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

çok sayıda metafora ihtiyaç vardır, çünkü, metaforlar tanımlamaya çalıştıkları olgunun tümünü değil sadece bir parçasını temsil etmektedirler (Saban, 2004). Bu durum bu çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Bununla birlikte bu çalışma yalnızca araştırılan grubunun ideal müzik öğretmeni algılarıyla sınırlıdır, genellenemez. “Öğretmen” kavramı genel olarak birçok araştırmancının konusu olmasına rağmen müzik gibi sanatsal bir alanda “öğretmen” kavramı ele alınmamıştırbundan dolayı müzik eğitimi literatürüne katkı sağlayacaktır. Nitekim, bu çalışma öğretmen kavramının alandan alana farklılık gösterdiğine de işaret etmektedir.

Örneğin, Saban (2004), öğretmen adaylarıyla yaptığı metafor çalışmasında, “öğretmen” kavramı, en çok ‘Bilgi sağlayıcı’ rolü ile belirtilirken, bu çalışmada müzik öğretmeni adayları “ideal müzik öğretmeni” kavramını en çok “Sevecen ve destekleyici”, rolüyle tanımlamışlardır. Saban’ın çalışmasındaki, ‘Şekillendirici-biçimlendirici’, ‘Tedavi edici’, ‘Eğlendirici’, ‘Bireysel gelişimi destekleyici’, ‘Yol gösterici-yönlendirici’ kategorileri bu çalışmanın bulgularıyla benzerlik gösterse de bu benzerliğin, metaforların bire bir aynı olmasından ziyade açıklamalarındaki ve anlamlarındaki yakınlıktır. Ancak, ‘Dikkat çeken’, ‘motivasyonu yüksek’, ‘otoriter’ ve ‘adaletli’ öğretmen rollerinin Saban’ın çalışmasında olmadığı görülmektedir. Saban ve arkadaşları (2006) program türünün ve cinsiyetin bu tür çalışmalarda önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir.

Müzik öğretmen adaylarının neden bilgi aktaran öğretmen rolünü birinci sırada tercih etmedikleri konusu, Grasha’nın (1996) bilgi aktaran öğretmen tanımı incelendiğinde daha iyi anlaşılabilir. Grasha’ya göre bilgi aktaran öğretmen, çoğunlukla sınıfta bilgi aktarımı yaparak öğrencilerin derse çok iyi hazırlanmasını bekler. Bununla birlikte bilgi aktarımı yapan öğretmenlerin, öğrenci öğrenmelerine ilişkin düşük duyarlılıkta olduğu kanısına varılabilir. Bu stillere sahip öğretmenlerin öğrencilerin birbirleri ile etkileşim kurmasına ve işbirlikli öğrenmeye izin vermedikleri görülür. Ahmethan ve Yiğit’in (2017) çalışmasında da müzik öğretmen adayları tecrübe ettikleri müzik öğretmenlerini, çoğunlukla bilgi aktarıcı rolleri ile tanımlamışlardır. Bu çalışmada ise müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni algılarının ‘sevecen ve destekleyici’ öğretmen rolü üzerinde yoğunlaşmaları, bu öğretmen tipinin müzik eğitimi sürecinde etkili bir öğretmen kişiliği olarak gördükleri söylenebilir. Öğretmenin etkililiği ve etkili öğretmen kişiliği üzerine yapılan araştırmalar, etkili bir öğretmenin kültürümüzdeki ve değerlerimizdeki sıcakkanlılık, dostça bir tavır sergileme gibi davranışları gösterdiği ve iyi bir öğretmenin dostça, neşeli, sempatik ve ahlaken dürüst bir yapıya sahip olması gerektiğini belirtir. Özellikle çocuğa sevgi göstermek, övmek, azarlamak gibi sosyal ve duygusal davranışlar gösterebilmesinden dolayı öğretmenlerin aile üyeleri ile benzerlikleri söz konusu olmuştur. Öğrenciye ilgi ve sevgi gösterme, rahatlamasını sağlama, övme ya da

eleştirme gibi çeşitli toplumsal ve hissi davranışlar bu rolün kapsamındadır (Sünbül, 2010).

Müzik öğretmen adaylarına göre, ideal bir müzik öğretmeni öğrencilerdeki müzikal yeteneği keşfetmeli ve onları müzik eğitimine ilişkin alanlarda yönlendirmelidir. Bu yönlendirme ve yol gösterme sanat eğitimi ve meslek edinme yolunda önemli bir adımdır. MEB'in (2008) hazırlamış olduğu Müzik Öğretmeni Yeterlilikleri kılavuzunda, müzik öğretmenlerinin öğrencilerinin müzik sanatı ve eğitimi alanlarındaki gelişimlerini takip ederek, değerlendirerek onları meslek seçimlerinde yardımcı olması ve yönlendirmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu anlamda müzik eğitimciliği mesleğini seçen öğretmen adaylarının, ideal müzik öğretmenlerini tanımlarken yönlendirici, şekillendirici olarak görmeleri beklenen bir durumdur. *'Yetenekleri ortaya çıkaran ve yönlendiren'* öğretmen kategorisinde müzik öğretmen adaylarının ürettiği metaforlar diğer yapılan çalışmalardaki metaforlarla uyum içerisindedir (Yılmaz, Göçen, Yılmaz, 2013, Şengül Cantimer, 2014, Cerit, 2008,).

Müzik öğretmen adayları ideal müzik öğretmenini 'at, bayrak, gökkuşağı, manken, tablo, yıldız' gibi metaforlarla *'dikkat çeken'* öğretmen olması gerektiğini de belirtmişlerdir. Bu metaforlarla müzik öğretmenlerinin giyim, tavır, hareketlerindeki incelik ve estetik yönleri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu özelliklerin ideal bir müzik öğretmeni için önemli olduğu söylenebilir. Giyim kişinin toplumsal, siyasal, ekonomik ya da mesleki statüsünün göstergesi olarak görülmektedir. İnsanlar hakkında ilk yargının kişilerin giyimine, dış görünüşüne bakılarak verildiği pasaklı, düzenli, temiz kişi denildiğinde giyim başlıca gösterge olarak kullanıldığı ifade edilmektedir. Giyim böylece başkaları üzerinde yaratılmak istenen olumlu etkiyi gerçekleştirmede kişinin toplumdaki yerini belirlemede bir araç olarak kullanıldığı görülmektedir (Tezcan, 1983). Sonuç olarak müzik öğretmen adaylarının ideal öğretmen algısında görünüş ve giyim de önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

'Eğlenceli' öğretmen kategorisinde yalnızca dört müzik öğretmen adayı, üç metafor ile ideallerindeki müzik öğretmenini tanımlamışlardır. Eğlenceli öğretmen kategorisi Saban, Saban, Koçbeker'in (2006) çalışmasında da ortaya konulmuştur. Bu iki çalışmadaki eğlenceli öğretmen kategorisinin metafor sayılarının ve temsil eden aday sayılarının az olması, Türk kültürüne ait "öğretmelik ciddi bir müessesedir" anlayışından kaynaklandığı söylenebilir. Bununla beraber, geleneksel müzik öğretim anlayışına kıyasla daha aktif ve öğrenci merkezli eğlendirirken öğreten müzik öğretim anlayışlarının sınıflarda uygulanamayacağı kaygısı, müzik öğretmen adaylarının ideal öğretmeni tanımlarken eğlenceli öğretmen rolünü benimsememelerinin sebebi olabilir.

Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmenine ait algılarında *'Terapist'* öğretmen kategorisi de ortaya çıkmıştır bu kategori 'tedavi edici' (Saban,2004) kategorisiyle benzerlik göstermektedir. Sanatsal terapilerin, bütünleştirici ve iyileştirici

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

potansiyeye sahip olduğu ve resim, müzik, tiyatro, sinema, hareket-dans gibi sanatın her alanındaki uygulamaları içerdiği bilinmektedir. Yapılan çalışmalarda sanatsal terapilerin uygulamalarının anksiyete, depresyon ve yorgunluk hissini azalttığı, stres belirtilerinde belirgin bir azalma ve sağlıklı bağlantılı yaşam kalitesinde ise belirgin artışa neden olduğu saptanmıştır (Aydın, 2012). İdeal öğretmene ilişkin olarak müzik öğretmen adaylarının geliştirdiği metaforlarda öğretmenin terapist rolü üzerinde daha az yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun sebebinin de öğretmen yetiştiren programlarda müziğin terapi aracı olarak kullanılmasına yönelik ders ve çalışmaların olmamasından kaynaklandığı söylenebilir. Bu durum müzik öğretmen adaylarının ideal öğretmen algılarında terapist öğretmen rolünün diğer rollere göre daha az şekillendiğini göstermektedir.

'*Motivasyonu yüksek*' öğretmen kategorisinde müzik öğretmen adayları ideal müzik öğretmenlerini, 'karınca, koşu bandı, motor' metaforlarıyla tanımlamışlardır. Czuba'ya (1996) göre öğretmenlerin mesleklerini sevmeleri öğrencilerin daha iyi anlamalarını sağladığı gibi öğrenme konusunda motive olmalarını da sağlamaktadır. Gökay ve Özdemir (2010) eğitim kurumlarında öğretmenin verimini artırmak, motivasyonunu yüksek tutmak ve bunun sürekliliğini sağlamanın oldukça önemli olduğunu belirtir. Eğitim kurumlarının başarısı öğretmenlerinin istekli çalışmasıyla doğru orantılıdır. Özellikle, sanat öğretmenlerinin gayretli, istekli ve başarılı olması bu alandaki kaliteyi ve başarıyı artıracaktır. Ancak sanat eğitiminde karşılaşılan aksaklıklar örneğin: ailelerin ilgisizliği, fiziki yetersizlikler, yetersiz ders saati, düşük ücret, gibi olumsuz faktörler sanat öğretmenlerinin motive olma gücünü kırmaktadır. Bu olumsuzluklarla mücadele etmekte olan sanat öğretmeni için motivasyon oldukça önemlidir. Sonuç olarak, sadece üç müzik öğretmen adayı için bile olsa ideal bir müzik öğretmeni tüm bu zorluklara göğüs gerebilecek karakterde olması gerektiği söylenebilir.

'*Adaletli*' öğretmen kategorisinde yalnızca üç müzik öğretmen adayı 'terazi' metaforu ile ideallerindeki müzik öğretmeni tanımlamışlardır. Açıklamalarında kendi öğretmenlerinden yola çıkarak, ölçme ve değerlendirme konusundaki hassasiyetlerini ön plana çıkardıkları görülmüştür. Bununla beraber, öğrenciler arasında yapılan ayrımcılık konusuna dikkat çekmişlerdir. Aydın'a göre (2006) öğretmen, her türlü eyleminde adil olmak ve öğrenciler arasındaki ilişkilerde de adaleti sağlamak sorumluluğuna sahip olmalıdır. Öğretmenin, öğrencilerin hak ve ödevlerinde eşit, çabalarında, katılımlarında orantılı, ve öğrencilerinin bireysel koşullarını dikkate alarak bir paylaşıma gidilmesi gerektiğini vurgular. Ayrıca, öğretmenin, adaletin işleminde öğrencilerini teşvik edici rolü de üstlenmesi gerektiğini söyler. Sonuç olarak, müzik öğretmen adaylarının algılarındaki ideal müzik öğretmeni, değerlendirme ve seçme konularında adaletli davranan ve bunu müzik öğretime yansıtabilen birisi olması gerektiği, zayıf bir oranla da olsa belirtilmiştir.

'Otoriter' öğretmen kategorisi, 'acı profeterol ve komutan' metaforları ile üç öğrenci tarafından ifade edilmiştir. Grasha'ya göre (1996) bu öğretmenler resmi örgütsel rollere sahip oldukları için öğrenciler arasında belli bir statüye sahiptirler. Otorite öğretmenler, öğrencilere pozitif ve negatif geri bildirim verirler, beklenen davranışları ve uyulması gereken kuralları açıklarlar. Belirtilen kuralların yerine getirilip getirilmediğini kontrol ederler. Ayrıca, bu stile sahip öğretmenler doğru ve kabul edilebilir standartlardan yola çıkarak öğrencilere rehberlik ederek onları yönlendirirler. Bu öğretmenler, öğrencileri yönlendirirken katı olabilirler; bu tutum öğrencileri olumsuz bir şekilde etkileyebildiği belirtilir. Müzik öğretmenlerinin öğretim stilleri üzerine yapılan çalışmalarda da okullardaki müzik öğretmenlerinin genelde uzman-otorite öğretim stiline sahip olduğu görülmüştür (Ahmethan, 2016, Demir, 2015). Yalnızca üç müzik öğretmen adayları otorite öğretmen rolünü ideal öğretilerde görmek istediklerini belirtmişlerdir. Ancak katılımcılar otorite öğretmen stiline açıklarken öğretmenin tatlı-sert yaklaşımlarla öğretim yapması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu araştırma, 'ideal müzik öğretmeni' kavramına, metaforlar aracılığıyla, müzik öğretmen adaylarının perspektifinden bakmıştır. Sonuç olarak, müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni algısı öncelikle 'sevecen ve destekleyici', öğretmen kişiliği ile ortaya konulmuştur. Bir diğer ideal öğretmen algısı ise hem alan bilgisine hem de öğretim bilgisine hakim olan 'bilgi aktarıcı' öğretmen rolüdür. Müzik eğitiminin en önemli süreci olan 'yetenekleri keşfetme ve yönlendirmenin' de ideal öğretmen rolleri içinde algılandığı ortaya çıkmıştır. Bununla beraber bazı adaylar ideal müzik öğretmenin giyim-kuşam ve estetik yönden 'dikkat çekici' olması gerektiğini belirtmişlerdir. İdeal müzik öğretmenlerinin aynı zamanda 'eğlenceli, motivasyonu yüksek, otoriter ve adaletli' öğretmenler olması gerektiği müzik öğretmen adayları tarafından belirtilmiştir.

Bu sonuca göre müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda aday öğretmenlerin konu alanı ve alan eğitimine ilişkin yeterliliklerin yanı sıra okullardaki öğrenciye nasıl bir tutum, tavır ve davranış içerisinde olması, pedagojik formasyon derslerinde ele alınıp öğretmen adayıyla beraber irdelenmelidir. Özellikle, müzikle iletişim, müzik eğitimi ve psikolojisi ile ilgili temel bilgilerle birlikte bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki öğrenme ve gelişimi etkileyen bireysel faktörler ve müzikte motivasyon konusunda müzik öğretmen adayları müzik alanına özgü beceriler kazanması önerilebilir. Müzik öğretmen adaylarının ideal müzik öğretmeni kavramına ilişkin algı ve düşüncelerinin meslek yaşantılarında değişip değişmeyeceği konusu da ileri bir araştırma konusu olabilir.

Kaynakça

- Afacan, Ö. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının “fen” ve “fen ve teknoloji öğretmeni” kavramlarına yönelik metafor durumları. *NEWSA*, 6(1):1242-1254.
- Akbulut, E. (2006). Günümüz Müzik Eğitimcisi Nasıl Olmalıdır? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 20.
- Aydın, İ. (2006). Eğitim Ve Öğretimde Etik. Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Aydın, B. (2012). Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry. *Tıbbi Sanat Terapisi Medical Art Therapy*, 4(1):69-83. http://www.cappsy.org/archives/vol4/no1/cap_04_05.pdf doi:10.5455/cap.20120405
- Babacan, E. (2014). Ağıl Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1):124-132.
- Balcı, A.F. (2011). Metaphorical images of school: School perception of primary education supervisors. *Eurasian Journal of Educational Research*, 44, 51-70.
- Barışeri Ahmethan, N. (2016). Correlation between the teaching style preferred by music candidate teachers and mentor teachers. *Educational Research and Reviews*, 11(13), 1228-1235.
- Barışeri Ahmethan, N., Yiğit, V.B.(2017). Preservice music teachers` perception of their music teachers. *Educational Research and Reviews*, 12 (7):432-441.
- Bela, H. B. (1969). Instructional Systems. Fearon Publishers. California, (25-34).
- Celal, G., Seyratlı, E. (2014). Formasyon Eğitimi Alan Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları*, 3(3).
- Çelikten, M., Şanal, M., & Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 207-237.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4):693-712.
- Çetin, Ş. (2001). İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 149. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/149/cetin.htm
- Czubaj, C.A. (1996) “Maintaining Teacher Motivation” , *Education*, V116.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demir, B. (2015). Müzik Öğretmenlerinin Öğretim Stili Tercihlerinin Belirli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlamamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erden, M. (1998). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Alkım Yayınları, ss. 38

Geçit, Y., Gençer, G. (2011). Sınıf öğretmenliği 1. sınıf öğrencilerinin coğrafya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi (Rize Üniversitesi örneği). *Marmara Coğrafya Dergisi*, 23,1-19.

Grasha, A.F. (1996). *Teaching With Style*. Pittsburgh, PA: Alliance Publishers.

Grasha, A.F. (1994). A Matter Of Style: The Teacher As Expert, Formal Authority, Personal Model, Facilitator And Delegator. *College Teaching*. 42(4):142-149.

Gökay, M., Özdemir Ş. S. (2010). Görsel Sanatlar (Resim-Đş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler: Konya Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26.

Kalyoncu, N. (2004). Müzik Öğretmeni Yeterlikleri ve Güncel Müzik Öğretmenliği Lisans Programı, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Isparta.

Kavcar, C. (1987). "Yüksek Öğretmen Okulunun Öğretmen Yetiştirmedeki Yeri", Gazi Üniversitesi Öğretmen Yetiştiren Yükseköretim Kurumlarının Dünü-Bugünü Geleceği Sempozyumu. Tebliğler: 39-52.

Kılıç, M., Kaya, A., Yıldırım, N. , Genç, G. (2004). Eğitimci Gözüyle Öğretmen Ve Öğrenci. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya. <https://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/464.pdf>

Koca, Ş. (2012). The primary school teacher candidates' metaphorical thinking about the concept of music. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 47, 807-811.

Lakoff, G., Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh: The embodied mind and its challenge to western thought*. New York, NY: Basic Books.

Mahlis, M., Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *Int J Educ Res*. 29, 227-240.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2004). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Taslağı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2008). Öğretmen yeterlikleri. Milli Eğitim Bakanlığı, <http://otmg.meb.gov.tr/calismalar.html>.

Miles, M.B., Huberman, A.M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Miller, S. I. (1987). Some Comments on the Utility of Metaphors for Educational Theory and Practice. *Educational Theory*. 37(3), 219-227

Morgan, G. (1986). *Images of Organisation*. Newbury Park, CA: Sage.

Müzik Öğretmen Adaylarının İdeal Müzik Öğretmeni Algılarının İncelenmesi

Nikitina, L., Furuoka, F. (2008). 'A language teacher is like...': examining Malaysian students' perceptions of language teachers through metaphor analysis. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 5(2), 192-205.

Ocak, G., Gündüz, M. (2006). Eğitim fakültesini yeni kazanan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine giriş dersini almadan önce ve aldıktan sonra öğretmenlik mesleği hakkındaki metaforlarının karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 293-310.

Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre orta öğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim Dergisi*. 182, 36-56.

Oxford, R.L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R.Z., Saleh, A., Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.

Palmquist, R.A. (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: an exploratory study. *J Acad Librarianship*, 27(1), 24-32.

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2):131-155.

Saban, A. (2008b). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 55, 459-496.

Saban, A., Koçbeker, B.N., Saban, A. (2006). An investigation of the concept of teacher among prospective teachers through metaphor analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 6(2), 509-522.

Sackman, S.(1989). The Role of Metaphors in Organisation Transformation. *Human Relations*, 42, 463-485

Sevgi, A. (2003). Nasıl Bir Müzik Öğretmeni. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya: 65-68.

Sözbir, A.S., Çakmak, Ç.Ö. (2016). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının "Müzik" Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Int J Soc Sci*, 42,269-282.

Sun, M. (2000). İdeal Bir Müzik Öğretmeni Nasıl Olmalıdır? *MÜZED*, 1,1:3. Ankara.

Sümbül, M. (1996). Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri, *Eğitim Yönetimi*. 2, (4)

Şengül, S., Katranci, Y., Cantimer, G.G. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin "Matematik Öğretmeni" Kavramına İlişkin Metafor Algıları. *Int J Soc Sci*, 25(1), 89-111. <http://Dx.Doi.Org/10.9761/Jasss2155>

Tezcan, M. (t.y.). Giyim Olgusuna Sosyal Kültürel Bakış. 255-276 <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/513/6345.pdf>, (Erişim tarihi 12.04.2017).

Uçan, A. (1996). İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi (2. Basım). Ankara: Müzik ansiklopedisi yayınları.

Uçan, A. (1997). Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, (2. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları s:176.

Uçan, A. (2006). Müzik Öğretmenliği Yeterlikleri. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Denizli : 68-91

Umuzdaş, S., Umuzdaş, S.M. (2013). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin müzik dersine ilişkin algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. 10(1), 719-729.

Uygun, A.M. (2015). Öğretmen Adaylarının Geleneksel Müzik Türlerine İlişkin Algılarının Metaforlar Aracılığıyla İncelenmesi. 5-8 Kasım 2015, Afyonkarahisar "90. Yıl Müzik Kongresi" Doi No: 10.5578/Amrj.8905

Ünal, A., Ünal, E. (2010). Öğretmen ve öğrencilerin rehber öğretmeni algılamalarına ilişkin bir durum çalışması. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7:2.

Yazıcı, Y. (2015). Metaphorical perceptions of class teacher candidates in relation to "music course" concept. Educ Res Rev. 10(24):2937-2943.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). Nitel araştırma yöntemleri (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, F., Göçen S., Yılmaz, F. (2013). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metaforik Çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, 151-164

Zhao, H., Coombs, S., Zhou, X. (2009). Developing professional knowledge about teachers through metaphor research: facilitating a process of change. *Teacher Dev*, 14(3), 381-395.

Extended Abstract

Introduction

The teacher-student in the class determines the form, quality and effectiveness of teaching activities and relationships. The teacher is the most important person in the class in terms of providing the kind of life in the students. The success of the education system depends on the qualifications of the teachers and other educational staff. Researches on phenomena such as teacher roles, qualifications, ideal teacher, effective teacher are very important. The qualities of music teaching have become the subject of many studies. The qualities of music teachers are being discussed since long with questions such as "How should be an ideal music teacher?" (Sun 2000) or "What kind of music music teacher?" (Sevgi 2003). Kalyoncu (2004), stated that the models that

include general teacher competencies and the qualifications of teachers identified in the educational scientific literature are not enough to transfer to the field of music education alone. It is stated that the specific nature of the music field and its nature should be taken into consideration while determining the music teaching qualities. The professional qualities of the music teacher in general are competencies related to music knowledge, musical behavior, teaching competences and teaching profession knowledge. Besides these features, Akbulut (2006) emphasizes the importance of having the personal qualities and competences necessary for music and music education. In particular, if the music teacher is tolerant, patient, open-minded, understanding, encouraging, supportive, problem-solving, trustworthy, gull-faced, playful, and open to a novelty, he or she creates a positive atmosphere for music education in school. In this sense, the concept of music teaching is not only handled by the teaching role of the teacher but also by its personal characteristics. The lack of research on the concept of 'ideal music teacher' in the field of music education has motivated this study. In particular, it is desirable to examine the perceptions and thoughts of preservice music teachers' regarding the ideal music teacher concept, because it is believed that these perceptions and ideas will shape their behaviors and roles in their future professional life. In the context of this general objective, the following questions were sought: 1) Which metaphors are used by preservice music teachers in describing the ideal music teacher? 2) What conceptual categories can be formed according to the common aspects of metaphors about an ideal music teacher? 3) On which roles or characters of the music teachers do these metaphors concentrate?

Method

This study was carried out using the phenomenological approach and metaphors were used as an instrument for inferring and understanding preservice music teachers' perceptions about an ideal music teacher. The participants of the study included 135 preservice music teachers enrolled in the Fine Arts Music Education Program (grades 1 to 4) at the Ahmet Keleşoğlu Education Faculty, Necmettin Erbakan University, in the fall of the 2015 to 2016 academic year. In previous studies, participants were asked to complete openended sentences (for example, „the school is like a..., because...“). In this study, the participants were asked to fill in the blanks in the sentence, my music teacher was like..., because...“ to determine their perceptions about an ideal music teacher. The data collected in the research were analysed using content analysis to obtain the concepts and relations that can explain meaningfully the collected data. When analysing the metaphors written down by preservice music teacher, the steps of analysis included: 1. Naming 2. Organising/eliminating 3. Category development 4. Ensuring reliability and validity, and 5. Transferring the data into digital media (Saban, 2004, 2008, 2009). Upon completing the collection of data forms, they were organised

and given a number. Next, numbered forms were transferred into a computer digital media. At this stage, a list of the metaphors used by the students was created, and metaphors were checked whether they were expressed in a certain way. In addition, the following forms were eliminated: 1. Those with a metaphor but without an explanation 2. Those with an explanation but without a definite metaphor, and 3. Those with a metaphor and an explanation, but without a clear connection between the two. Based on these criteria, forms filled out by 30 students were excluded in the analysis. At the next stage a table was created; the metaphors were listed alphabetically; and the frequency values were measured. Subsequently, metaphors used by 105 students were analysed in terms of their common aspects. By checking the relationship between the metaphors and their explanations, nine categories were created for the metaphors.

Result and Discussion

Preservice music teachers' produced 76 different valid metaphors when they were asked about their perception about an ideal music teacher. They were grouped into nine categories. These categories were named as, 'loving and supportive', 'knowledge transmitter', 'talent finder and shaping', 'striking', 'therapist', 'highly motivated', 'authoritarian', 'fun' and 'fair'. As a result, preservice music teachers perceived an ideal music teacher as a loving and supportive person, who is expert both in knowledge of music and knowledge of teaching, and who finds out the musical talents of their students and guides them. Together with these, some participants pointed out that the ideal music teacher should be 'remarkable' in terms of clothing-dressing and aesthetics. Less participants pointed out that ideal music teacher must be fun, highly motivated, authoritian, and fair.